

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

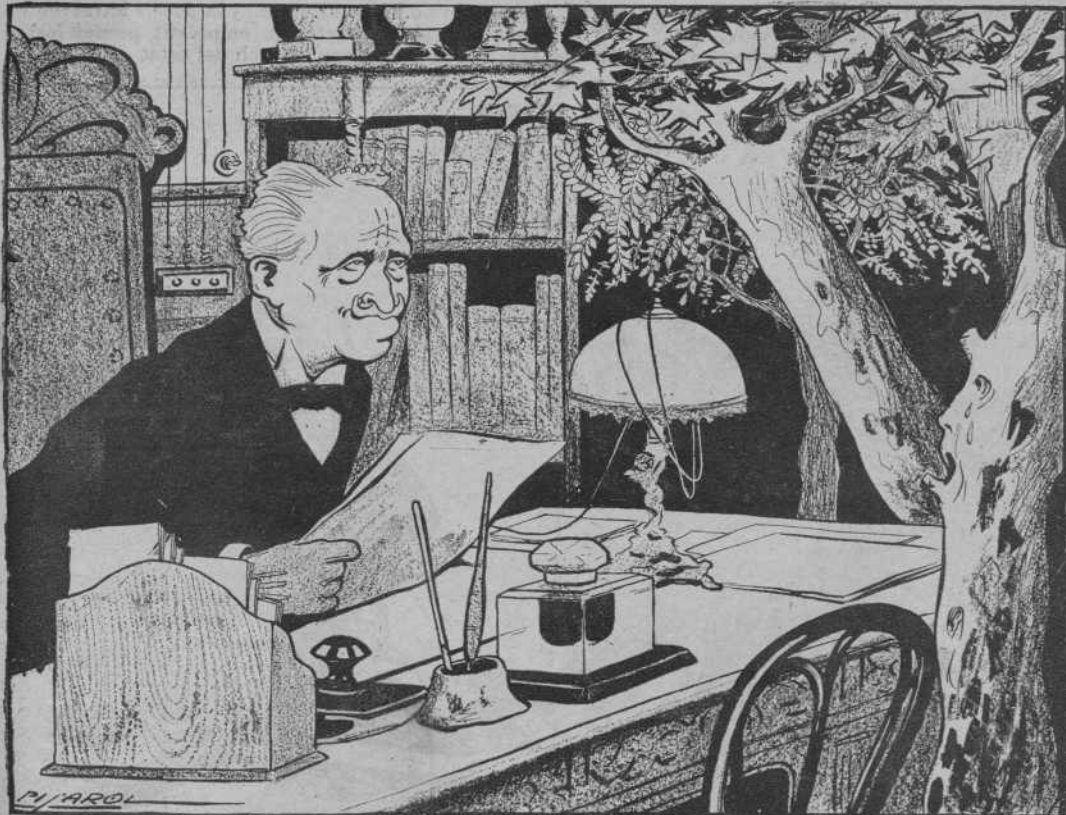
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA PRIMERA COMISSIO QUE HA ANAT A VEURE AL ALCALDE

—Senyor Bosch y Alsina: Vosté qu' es alsina, vosté qu' es bosch, ¡defensi als pobres arbres y no permeti que siguém víctimas de la destal de quatre desenfrenats arbrícidas!

CRONICA

SUCCEHEIX ab el Sr. Echegaray lo que ab moltíssimes personas que son l'antítesis de lo que semblan á primera vista. La naturalesa's complau en crear un gran número de disfressas vivents, com si volgués justificar alló que diuen de que'l món es un continuu Carnestoltes. Tal hi ha de cara farrenya, ademans bruscos y veu cavernosa que sembla que tot s'ho tinga de menjar, y que plora com una criatura davant de la més petita desgracia. Tal altre, en cambi, s' distingueix per sas faccions correctas, son tracte cortés y sa veu dolça y reposada y quan vé la ocasió desplega l'astúcia de una guineu ó la crueltat de una hiena. Aixó vol dir que no cal fiarse de las apariencias.

Qui jutjés al Sr. Echegaray per las sevas obras dramáticas exhuberants de violencias y atrocitats, el tindria per un home propens á las excitacions més desenfrenadas, poch menos que per un epilèptich, instintivament inclinat á encomenar el seu mal al públich: un epilèptich contagiós. Tal es la complacencia ab que acumula, aixís en l'acció com en el llenguatge, tots els medis y recursos pera posar en tensió 'ls nervis dels espectadors. Donchs be: aquell terrible espatarrador de las multituds resulta ser en el tracte particular un dels homes més pacífics, més francs, més bondadosos de tots quants á Espanya menjan pá tou.

Com á tal el coneixen y l'estiman els que ab ell alternan, en especial els seus companys de la *Cacharrería* del Ateneo de Madrid, ahont desde temps immemorial celebra sa quotidiana tertulia. Allí en amistosa conversa ab els ateneístas ha vist passar D. José 'ls millors anys de la seva vida.

Y d'allí l'ha anat á treure en Montero Ríos pera

confiarli la cartera d'Hisenda, la més difícil, y sino la més difícil, indubtablement la més amohinosa, la més abrumadora. L'home es débil. Y'l mateix senyor Echegaray ho ha reconegut, al dir:

—No és per qué li he hagut de dir que sí. Vaja, m'ha atrapat en l'hora crítica en que las donas han de caure fatalment.

Pero... *factum est...* y Deu nos guard' d'un ja está fet.

Els antecedents hisendístichs del Sr. Echegaray ja tothom els tenia olvidats, puig no en vá entre elle y la realitat present s'hi havia interpoat un ters de sigle y més de cent obras dramáticas. Signé ministre d'Hisenda l'any 72 ab D. Amadeo de Saboya, l'any 73 ab la República espanyola y l'any 74 ab la situació engendrada pel cop d'Estat del general Pavía.

Ni la primera, ni la segona vegada va fer res de particular, com no siga, l'any 72, acabar d'arrodonir y posar en planta 'ls projectes del seu antecessor. El 73, als pochos días d'haver pujat, va caure. En cambi 'l 74 va posar en escena un'obra enterament original: la de concedir el monopoli de la emissió de bitllets al Banch d'Espanya, arrebaissant als demés Banchs la facultat que tenian d'admetre'n.

A favor d'aquest privilegi, al poch temps no corria per Espanya una sola moneda d'or. Els bitllets del Banch d'Espanya acabaren per convertirse en paper *chupón* de la riquesa nacional.

Jo crech, y fins posaria las mans al foc, que al procedir aixís, va obrar ab la major bona fé y desinteressadament. El desinterés sol ser una de las qualitates distintivas dels poetes, com ho sol ser també, per desgracia, 'l dó del desacert.

En cambi no han cultivat may la poesia altres ministres que al contractar un empréstit prenen las sevas midas pera ferse cárrech del estat de la sus-

CAPITUL PRIMER

—Comensí quan vulgui, don Rómulo; pero... vaji ab cuydado en mirar bé el capdell que agafa!...

GENT QUE ARRIBA

CARVAJAL

—Osté poder indicarme un buen restaurant?
—Vaya V. á preguntarlo á los señores del Achuntament. ¡Esos sí que los saben todos!

cripció y en el moment de tancar-la donan el cop de gracia, realisant una fortuna, sense més treball que perdre una nit destapant ampollas de xampany. Aquests ministres aprofitats s'han d'avergonyar cada vegada que la malicia pública 'ls xiula las orellas ab aquella cansó tan coneguda: «¡Ay mamá, qué noche aquella!»

Pero tampoch els aprofita. Perque quan els hi arriba la seva hora darrera, no se 'ls ne poden emportar á la sepultura.

Ab el reingrés del Sr. Echegaray en el ministeri, retrocedim als temps aquells en que en tot govern hi figurava sempre un poeta.

En l'últim període del reynat de Donya Isabel II fou ministre de Ultramar el dramaturg senyor Rodríguez Rubí. Durant el període de la Revolució de Setembre ho sigueren primer el Sr. López de Ayala, il·lustre autor de *El tanto por ciento*, y seguidament y una porció de vegadas el nostre benivolgut paísà D. Víctor Balaguer. Ja se sabia: 'l ministeri de Ultramar era pels literats, pels homes de fantasia, pels cultivadors de la bellea, com si la

possessió de las llunyanas colonias sigués per l'Estat espanyol una especie de somni daurat.

¡Pero y que trist va ser, alguns anys després, el despertar de aquest somni!

En els bons temps ningú hi pensava en que 'l domini colonial havia de acabar de mala manera. ¡S'hi fumavan tan bonas brevas en el Ministeri de Ultramar!... ¡Y se 'n podían repartir tantas entre 'ls amichs, qu'era una delicia!

Jo 'n coneix un que aquí's moria de gana, quan se li ocorregué escriure á D. Víctor una graciosa carta en vers demanantli un destino, y á volta de corren va rebre la sustanciosa credencial.

De ministre-poeta, fora de Ultramar, sols n'hi hagué un que jo recordí: 'l Sr. Carvajal, que desempenyá la cartera de Hisenda en una d'aquellas rápidas situacions republicanas del any '73. Era 'l senyor Carvajal un home d'un gust literari refinat, y sobre la taula-despaig hi tenia un munt de llibres selectes, en els quals Home-ro alternava ab Virgili, Cervantes ab Dante Alighieri.

Un dia l'anà á visitar el ministre de la Guerra que necessitava fondos ab molta urgencia. Y 'l senyor Carvajal, fent brasset ab ell, el passejava amunt y avall del despaig, llegintli tercets de la *Divina Comedia*:

—Fíjese bien general!... ¡Qué hermoso es esol... ¡Qué divino!

May ab més salero s'ha passejat un literat á un general.

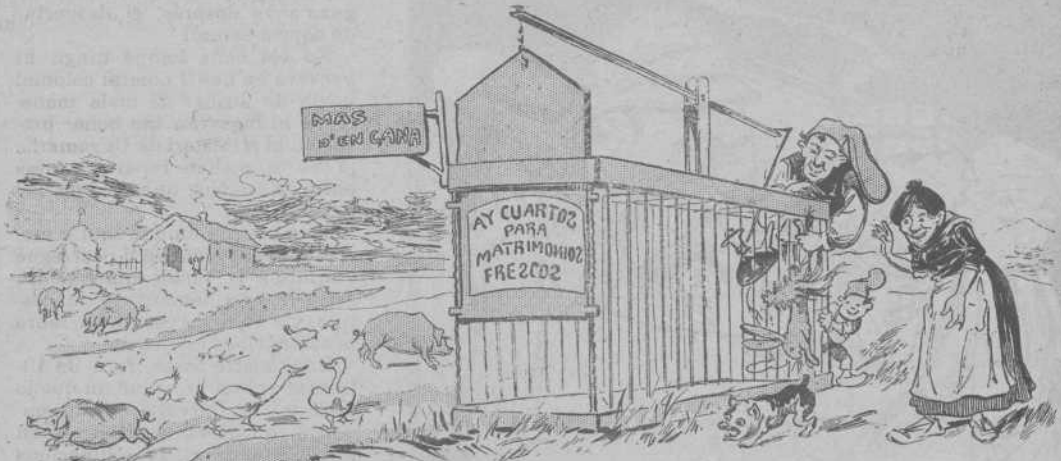
No sé si 'l senyor Echegaray pendrà patró del últim ministre de la República, en el desempeñyo difícil y engorros del cárrech, quan els seus companys li demanin recursos. En aquest cas, ja que no 'ls reciti la *Divina Comedia*, 'ls podrà explicar l'argument de un drama.

A no ser qu'ell, que tant s'ha distingit ab sos treballs de vulgarisació de la ciencia, se decideixi á amenisar lo més árit de tot quant ha de passar per las sevas mans, posant en vers els pressupostos del Estat.

Sens dupte trobaria més gust en la realisació de aquest treball que no en els altres que li aspectan y que no s'han fet per ell.

Un ministre de Hisenda es avuy un procurador de recursos: un gos de cassa de impostos nous, un prensador implacable. Aixó es lo que va ser en Camacho, y lo que han sigut últimament en Villaverde y l'Osma. Buscar per tot arreu materia impossible: fer pagar per tots conceptes: per treballar y per no fer res: per menjar y per dejunar: per obrir els ulls y per aclucarlos: per respirar y per morir-se. Posar al contribuent á la premsa y apretar de ferm y sense compassió. No sembla que las mans débils de un septuagenari bondadós puguin servir pera donar tortura.

LA RATERA DEL ESTIUHEIG

Pero tampoch servirà, dada la debilitat de caràcter, pera quadrarse com ho va fer l' Urzáiz, oposantse al despilfarro dels recursos del país.

Si 'l Sr. Echegaray volgués alcansar com á ministre de Hisenda una popularitat superior á la que s'ha sapigut guanyar com autor dramàtic, podria conseguirho fàcilment ab una sola mida: suprimint l' odiosa contribució de consums.

La lley que tal finalitat realisés seria la millor y la més aplaudida de las sevas obras.

Algú alegrará que no haventhi medi de cubrir el déficit que deixaria la tal supressió, fora una locura intentarla. Pero un autor de fantasia no ha de pararse en barras per arribar al desenllás que 's proposa. Y al últim ja ho veuríam si la facilitat de que 'l pobre pogués menjar y nutrirse fora locura ó santidad.

P. DEL O.

¡TANT RICH QU' ERA!

Jo que avans costumava
á anar del Liceo als balls,
aprofitant las delicias
dels saraus de Carnaval,
lluhint entre las parellas,
vestit de xistera y frac,
sense que 's perdés ni un «schotis»,
ni una «mazurka», ni un «wals»
Jo que gastava cent duros
com qui 's gasta quatre rals,
invitant á ma parella
al restaurant á sopar,
fent guanyar á son estómach
alguns ápats atrassats.
Jo que sempre anava en cotxe
per' anar d' aquí y d' allá;
voltat per tot de minyonas,
de lacayos y cristos...
Jo qu' en fi, vareig ser rich
per tots els quatre costats.

Esperant que pujin senyors de Barcelona, per deixar caure la trampa.

ara 'm veig en la pobresa
sense cotxe, sens cavalls,
sens criats, sense minyonas
sense crèdit, sense rals,
tot, per haver de mon somni
un dematí despertat.

SAMUEL GRAN   IRURUETA

FORASTERS

—Ah de caza!..

En Sadurní, que acaba pacifiquement de fer pa y trago, aixeca el cap y 's veu al davant d' una comitiva de forasters, de varias edats y sexos, capitanejats per un senyor tot vestit de blanch y ab un barret de palla que sembla un paraygnas.

— Es eza la caza que dice el anuncio del diario?

—Ah!... Sí, senyor, —resp n en Sadurní, alsantse ab molta amabilitat.

—Pues   ver zi nos entendemos. Al leer en el diario que en Villafrezca había una caza para la temporada de verano, cogimos los traztos y zin encomendarnos   Dios ni al diablo aquí hemos venido en el primer tren.  Le parece   V. zi vamos   caber todos?

— Qu ntos son?

—Yo, mi mujer, mi zuegra, tres pequeñuelos, la muchacha y el perro: total, ocho.

—Encare sobrar  puesto: la casa es gran.

— Es eza?

— Que no li agrada?

—Hay que verla antes de decirlo.—

Sollicit y obsequios, en Sadurní els ensenya la casa, que plau extraordinariamente als forasters.

— Magnif col!  Zoberbio!— exclama 'l jefe de la

familia   cada pas que dona, celebran ho tot ab grans transportes d' admiració:— Un pozo con plantas acuáticas!  Un huerto!  Una higuera!  Frutales, conejos, gallinas!... Un ed n, un verdadero ed n!... Rezueltamente, aquí nos quedamos.—

Y 's posan   tractar.

—Yo zoy de Zevilla, y z lo accidentalmente rezimos en Barcelona.  Le gusta   V. la gente de Zevilla?

— Molt!— resp n en Sadurní para afalagar als forasters.

—Mi mujer es de Zevilla, mis hijos zon de Zevilla, mi zuegra es de Zevilla, la criada, el perrillo... todo es zevillano?...  Ve V. algún inconveniente en ello?

— Vcl callar, sant cristi !  No li dich que   mi m' agradan molt?

—Como hay gente que hablando de aquella tierra parece que pone mala cara!..

—No pas jo.

—Perfectamente!... Quedamos, pues, en que, dada nuestra procedencia zevillana, no le zorprender    V. que zea zevillano todo lo nuestro...  Palabra?

—Com si li hagués jurat davant d' un notari.

Convinguts els detalls y fixada la cantitat que 'ls forasters pagar n per allotjament, manutenció y dem s serveys, la caravana s' instala en las habitaciones qu' en Sadurní els ha destinat, y 'ls braus andaluzos comensan   disfrutar de las delicias del estiuheig.

Y en Sadurní comensa   rabiarse y   rosegarse 'ls punys.

Don Pablo, el capitost de la colla, ni un moment abandona l' hort, continuamente entregat   la tasca

LA NOTA DEL DIA

A la platja de la Mar Vella.

d'escorcollar tots els arbres sense deixarhi res per vert... per vert que sigui.

La muller, cada cinch minuts té sed y demana que li treguin aygua del pou y que li portin una presa de xacolata per no béuressela sola.

La sogra s' inclina més al ayguardent, donchs segóns ella diu, l' aygua es perillosa y dissipa.

Els fills—dos xicots que semblan dos dimonis y una mossa que ho es tant com els dos xicots junts—no fan més qu' esquivar las gallinas y empaytar els cunills, dels quals el primer día ja se 'n esgarriar quatre.

De la criada y del gos no cal parlarne. Basti dir que en Sadurní assegura que si á Vilafresca hi venguessin bolas, ell ne compraria tres: una pel gos, un' altra per la criada... y un' altra per si alguna d' aquellas dugas anés malament.

—Don Pablo—li dñu devegadas el pobre pagés, en un tó llastimós que trenca 'l cor:—el seu gos se m' ha menjat dos pollets... Don Pablo, el seu noy gran m' ha fet caure expresament la galleda al pou... Don Pablo, la seva criada ha anat á amorrarse á la bota del ví bo, y s' ha deixat l' aixeta oberta.

Y don Pablo riu com un benaventurat, declarant senzillament á n' en Sadurní que 'ls zevillanos son gente muy guazona... y, girantli las espatillas, torna á encaminarse al hort á veure si per casualitat s' ha descuydat entre las fullas alguna pruna ó algún préssech.

Per fortuna als vuyt días de ser á Vilafresca, sigui que al hort ja no hi queda fruytas, sigui que 'ls

AFICIONAT A LAS CINDRIAS

El seu goig, més que 'l menjarlas, es el poger passejarlas.

canills ja son tots esgarriats, els senyors se cansan del estiuheig, y de cop y volta determinan tornar-se'n avall.

Don Pablo y en Sadurní passan comptes, el sevillano paga sense regatejar y arregladas las maletas, comensan á sortir al carrer.

Pero en el moment de la despedida, el pagés crida á part al andalús.

—Don Pablo—li dñu ensenyantli 'l grapat de duros en pesa que 'l senyor acaba d' entregarli:—m' he fet mirar aquests duros... y no son bons.

—¿Cómo que no son buenos?

—No, senyor: son sevillanos.

—¡Y qué!—respón don Pablo ab molta naturalitat:—¿No fué ezo lo pactado? ¿No convinimos en que, zevillanos como zomos nozotros, todo lo nuestro zeria zevillano?—

En Sadurní 's queda ab un pam de boca, sense saber qué respondre.

Y don Pablo y la seva familia agafan els trastets y xano xano s' encaminan á l' estació.

A. MARCH

ACLARACIÓ

M' han dit que ja no 'm vols per teu marit y aixó á mí, francament, molt m' ha estranyat, y hasta, ¿per qué negarho? m' ha causat un xich de malhumor y de neguit.

Y al fi, ¿per qué no 'm vols? Segons m' han dit no 'm vols perquè soch vell, vell per la edat, y un vell, segons tu dius, está probat que al mon no pot donar res de profit. És cert, noya, que un gueto dar no pot lo que pot doná un jove rabassut perquè no té la sava de un xicot ni 'l dalit que en tals cosas es degut.

ELS PRIMERS

—Quan la fetxa arriba, may faltan, minyóns; ja ho diu el vell ditxo: "Sant Jaume, melóns."

LAS COMEDIAS DEL ESTIUHEIG

—¿Porta un compte per don Florenci?... Es á fora á pendre las ayguas.

—¿Vé á pagar el compte á don Florenci?... Passi, passi: si qu' es aquí.

Mes, noya, si 'l motiu es sols aquet no temis, puig soch vell, pro vaig molt dret.

E. RIMBAU PLANAS

Casi...

Ja se sab: si 'ls grans nadadors moren nadant y 'ls bons bebedors moren bebent, ¿cóm ha de morir un alcalde bromista? Fent broma.

Fent broma, donchs, ha mort—administrativament parlant—el senyor Lluch, un dels alcaldes més salerosos y divertits que han trepitjat de vinticinch anys ensá el palau dels Masvidals y ls Fontrodonas.

Pero ¡quina broma, fills de Deul Moltes y bonas n' ha realiat don Gabriel durant la época del seu mando, pero cap com la que á última hora va tenir la humorada de dedicar al senyor Bosch y Alsina.

—Don Rómulo—va dir el *compañero* Lluch, entregant la vara al nou alcalde:—las circunstancias no m' han permés desarrollar tots els meus plans; pero 'm cab la satisfacció de participarli que al abandonar aquesta Caea, deixo *casi* arreglats els projectes de Tresorería y de conversió de la Deuda...

¡Casi!.. La paraula pinta al home. Sense exagerar pot dirse qu' en aquest *casi* está condensada tota la historia arcaldesca del senyor Lluch.

Sí, senyor Bosch y Alsina; don Gabriel li ha parlat ab el cor á la má: el rendit devot de la Verge del Pilar de Zaragoza deixa *casi* arreglats els dos projectes de que li ha fet menció.

Pero sápigua y entengui, don Rómulo, que 'l senyor Lluch al lliensar aquest *casi*, no li ha dit tota la veritat y ha pecat—cosa en ell raríssima—d' excessivament modest.

Els *casis* que l' alcalde cessant pot posar en el seu *haber* son variats, numerosos, incontables.

No ha fet més que sembrar *casis*. Tants, que si de la seva gestió administrativa n' trayém els *casis*, no 'n queda res.

Casi—ja ho ha dit ell—ha deixat arreglat lo de la Deuda y lo de la Tesorería.

Casi ha permés que la Companyía del Tranvía s' unifique las fetxas de reversió á la mida del seu gust.

Casi no s' ha cuydat d' altra cosa que de donarse tó y passejarse en cotxe.

Casi ha visitat, á expensas del Erari municipal, tots els bons restaurants de Barcelona.

Casi no se l' ha vist may pel despaig de l' Arcaldía.

Casi no ha comensat cap sessió á l' hora deguda.

Casi s' ha burlat constantment de las Ordenansas municipales.

Ha tolerat que certs regidors fessin casi lo que 'ls dongués la gana.

Ha mirat ab indiferencia que la ciutat se convertís casi en un femer.

Y ha deixat la Caixa municipal casi sense un céntim.

¿Hi ha hagut gayres alcaldes que hajin pogut retirarse ab una fulla de serveys tan plena de *casis*?

Rahó tenia el senyor Bosch y Alsina, quan en l' acte de l' entrega del mando y empunyada ja la vara, manifestava al senyor Lluch, ab molta socarronería per cert, que procuraría administrar els interessos de Barcelona en la mateixa forma ó millor que l' alcalde qu' en aquell moment cessava...

Ja hi pot pujar de pens, don Rómulo. Desde ara li asseguro que ho farà millor, molt millor que don Gabriel.

Per disbarats que fes serfa impossible que arribés á posarse *casi* al nivell del home dels *casis*.

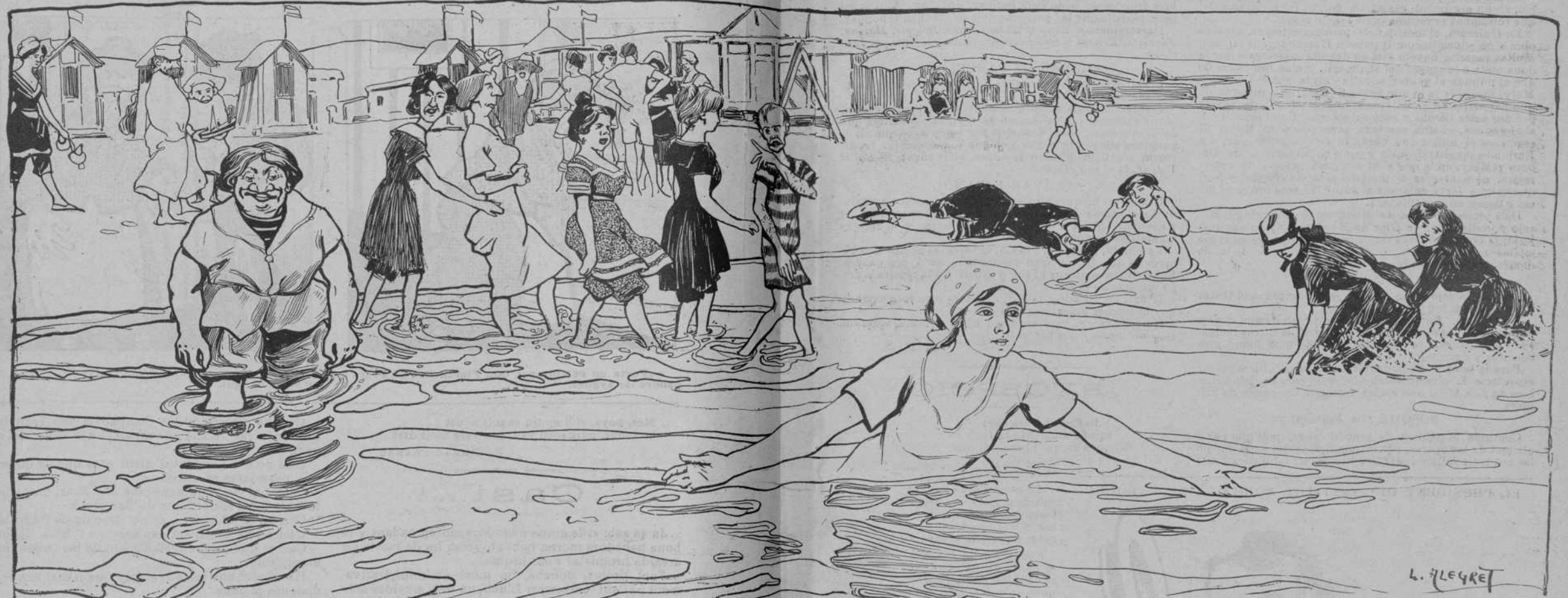
MATIAS BONAFR

EL AMOR

No 't creguis, bon lector
que vulga presumir de Michelet;
y si avuy un xiquet
te parlo del amor
es sols per desfogar el mal humor.

L' amor no es cap mentida,
y 'l que hagi estudiat anatomía,
els dirá desseguida

LO QUE 'S VEU Á L' AYGUA

A mar, estimats germans, — hi ha peixos de totas menas: — hi ha congres y bacallans, — hi ha sardinas y ballenas.

lo que en Cajal diria:
Que l' amor es l' essencia de la vida.

Si l' amor es la dona,
es una veritat clara y potentia
qu' eixa passió será dolenta ó bona
segons sigui ella, bona ó be dolenta.

Pregunteu á un casat
qu' es l' amor y us dirá la veritat
també pe l' seu istil.

Jo 'n coneix un que diu qu' es un pernil
molt bo, pro que s' acaba massa aviat.

Vos dirá un filòsof qu' es una cosa
que ningú ha pogut veure;
tsn ténue y vaporosa
que no més hi pot creure
gent d' imaginació bastant fogosa.

Y si trobeu en lloch
un poeta dels que 's deixan el cabell,
us dirá que l' amor es sagrat foch
que totas las potencias posa en joch
sense omplir el ventrell.

El vol comprar el rich
y ni ab un milió trobarlo pot.

El pobre, ab gran fatich,
per calmá els seus afanys ne busca un xich
y ni una engruna 'n troba el bon xicot.

La humanitat s' ofusca
cercant del pur amor la gran quimera.

Tothom ab ansia 'l busca;
els noys, els grans y els vells li van darrers.

Tots volen fer la proba...
[ni buscantlo ab fanal cap d' ells el troba!
¿Y si un home felis
arribés á emportarse'n aquest goig?

A n' aquest mon no hi es un home aixís,
á n' aquí d' un felis... [se 'n diu un boig!

OCLIME OILL

NOVETATS

La representació del antepassat dijous fou un fracás
per autors y actors. De la censura solzament se salvan
els germans Quintero.

Tant en la *Primera salida* d' en Sellés, com en la *Aventura de los galeotes*, dels autors de *La musa loca*, com en l' *Episodio del caballero de los espejos* de 'n Ramos Carrión, el tipo del *hidalgo manchego* resulta una parodia de lo que es en l' obra cervantina, infatual en la primers, buscador de rahóns en la segona, grotesch en l' última; si hi haguessin crims de lea-literatura en Sellés y en

Ramos Carrión serían perseguits per la justícia per haver estrañet l' obra cervantina. Per en Sellés D. Quixot no 's mogué del corral en la primera venta que topá, ni la Tolosa ni la Molinera tragueren lo peto y espatller avants de sentarse l' héroe manchego á la taula; aliant lo text del capítul II fent dir á D. Quixot cosas que segons l' historiador havia dit quan se n' anava á l' hostal y part del discurs de las armas y las letras, paragrafs extemporanis y fora de lloch. ¿Si sabém com se diuhen las dos *mozas de partido* que hi han á la venta perque 'l senyor Sellés las anomena *Moza 1.ª* y *Moza 2.ª*? ¿Si segons Cervantes, D. Quixot vetllá las armas, peto, espatller, etc. embrassant la adarga y empunyant la llansa, perque 'l Sr. Díaz de Mendoza vetlla solzament la adarga, las espuelas y la espasa? ¿Cóm es que no 's sentiren els crits de l' hostaler, dihent que deixin els carreters á D. Quixot, els clams de aquest invocant á sa senyora y insultant als altres y els dels companys dels carreters ferite?

Del episodi del *caballero de los espejos*, val més no parlarne, puig l' autor, Sr. Ramos Carrión, ha demostrat un desconeixement complert del Quixot; ha sigut l' obra més fluixa, 's feu pesada y crèguina, no vulgui tornar á posar sas mans pecadoras en la gran concepció cervantina.

Els germans Quintero foren els que tractaren millor el llibre immortal; l' *episodi dels galeotes* es una página fresca de la tan celebrada obra, si be no 's pot apreciar aquell *esprit* que apareix en totas las páginas del llibre y es que al llegir el Quixot, alabém l' idea del héroe y

apludím els discrets abonaments del escuder, cosa que 's troba á faltar en el pasatge que esculliren dits autors y si segons l' obra foren dotze 'ls galeotes que duyan á galeras, ¿per qué no sortiren? ¿es que avans ja se n' havia escapat algún?

Dir que tots els actors hi estigueren malament, es dir la veritat.

La Sra. Guerrero feu un paper molt curt en la primera escena, pero demostrá desconèixer el tipo de la Tolosa; ab molta humilitat, dfu l' autor, que digui son nom al preguntari l' caballer andant; la Guerrero, ho dfu recordant *La niña boba*. El Sr. Díaz de Mendoza (Fernando) no pot encarnar el tipo de D. Quixot; la figura no l' acompanya y declama ab un énfasis que podrá entusiasmar á tots aquells que odian la naturalitat; en Palanca feu un *Sancho* á moments grotesch, exagerat á ratos y may just; en Carsi no sapigué donar relleu á la figura del fill de San Lucar de Barrameda; en Díaz de Mendoza (Mariano) no 'ns va agradar fent el Ginés de Pasamonte y enrahonant á glops no resulta may el seu treball y en Santiago no sent el paper del *caballero de los espejos*.

Per final ens donaren el xamós entremés *Los dos habladores*, magnífica obra cervantina que fa admirablement en Carsi; diguin lo que vulguin, Cervantes resulta tan gran com Quiñones de Benavente en aquest género teatral.

La presentació escénica, digna de aplauso.

..

En *La Miralta* ha sofert el Sr. Guimerà una equivocació; ab un argument gastat ha volgut fer un drama del que solsament es recomanable l'acte segon.

En Guimerà, el mestre dels primers actes, en aqueixa obra s'ha adormit, com li passà á Homer segons Horaci. Moltes vegades havem vist en dramas passionals que la dona mata á la amant del seu marit, y aixó fou causa de que el públich al veure aquella lluyta entre Débora y Mery, sapigués ja lo que anava á passar y 'a planyés de que per arribar á aquell punt hagués tingut de passar per dos actes llargs y sens substancia. En el primer no s'hi veu res, ni una acertada presentació de tipus. El segon es el millor de l'obra; la escena entre Carlos y Enrich es magistral, justa y concisa; no aixís la de Débora y Mery, en la que s'hi veu una especie de resort teatral pera arribar al final del acte, de efectisme pur, que valgué forts aplausos al autor. L'acte tercer es pesat y decau en gran manera.

Dels actors, en Díaz de Mendoza (F.), Santiago, Mejejo y Codina, bé; en Díaz de Mendoza (M.) massa exagerat; la Guerrero, bé á ratos; la Morera, en sa part de molinera, bé; y la Srta. Suárez, massa freda. Tots els demés, treballant ab fé.

TÍVOLI

Donars la reprise de *Els allotjats* y omplirse el teatro de gom á gom fou una mateixa cosa.

Es natural. Aquella viuja Marif, tan fresca y preocupada, protectora de aquell floret de noyas lleugerases y sicalípticas, es capassa de atraure al home més concirós y desmenjat.

Pera la temporada canicular no podí escullirse millor espectacle. L'aixerit *vaudeville* acompanyat dels ballables de *Las Mil y una noches* resultan un ganxo de primera.

BOSQUE (La Fontana)

Continúa el públich deixantshi caure, mes que per l'alicient de las óperas, per las condicions del local que no las pot tenir millors. Jardíns iluminats fantásticament;

font pública ab un' aygua fresca que fa agafar gana, arbres frondosos, pista pera patinar, etc., etc. Alló es un petit paradís que las personas de gust deuen saborejar.

Darrerament s'han cantat las óperas: *Boheme*, *Marina*, *Favorita*, *Ernani* y *Gioconda*, contantse els éxits per funcions.

ARENAS DE BARCELONA

Un altre lloch de temporada favoregut pels aymants de donarse bona vida.

La segona obra donada al públich ha sigut *Carmen*, quína execució pot calificarse de regular, lo mateix que *La Dannazione*, ab el desmérit per aquesta de que no es partitura adequada al lloch en que 's representa. La direcció, acertada. El coro de donas, molt afinat. El *Ballet Volant*, fá el seu efecte.

ALCÁZAR ESPAÑOL

Dimars va efectuar-se l'estreno de una zarsuela titulada *La manzana del Paraíso*, quins autors han resultat ser els senyors Millá y Bonavía, de la lletra, y el mestre Guarro de la música.

La obreta, del género infim, té totas las condicions picarescas que distingeixen á aquesta classe d'espectacles. Els xistes *madrileny*s hi son á cabassos y la música 's deixa escoltar ab gust.

L'éxit va ser alló que 's diu *ruidoso* y no fóra extrany que hi hagués *manzana* per dífas.

Ho celebrarem pels autors; y ojalá aquesta *manzana* els resulti una *poma* per la sed.

N. N. N.

EXCEPCIÓ

Reflador l'aucellet
saluda amatent al día
quan deixa 'l branquillonet
en el que, arraulit pel fret
la nit finida hi dormís.

La poncelleta en esclat
saluda al Sol quan despunta:
badante de bat á bat,
son cálzer assedegat
gotas de rosada ajunta.

Saludo curull d'amor
és per la gelosa mare
el del fillet del seu cor
quan se desvetlla al ardor
del bés que esclata en sa cara.

Saluda al céfir lleuger
entregantli glops d'essencia
cada pétal del verger
ni que donantlos ab pier
perdi ab élls glops d'existencia.

¡Y tú no 'm vols saludar
quan me trobas, empipada
d'un disgust que 't vaig donar!...
¡Que triga de perdonar
el cor d'una enamorada!...

J. COSTA POMÉS

ESQUELLOTS

El cambi d'arcalde va efectuar-se dissapte ab las solemnitats de rúbrica.

L'arcalde Lluch va entregar la vara al arcalde Bosch. Y quan l'arcalde Bosch la va empunyar se va mullar las mans. L'arcalde Lluch plorava.

Després va practicarse un arqueig y desseguida van estar llestos. A la caixa no hi havia res.

—¡Aleluya!... El Papa ens ha regalat el seu retrato... ¡S'ha salvat el bróquil!

COMENTARI

Nota parisenc

—¿Qué li sembla? ¿Es decent?
—Si: de cent... franchs.

BANYISTAS

—¿Jo carbassas? No, senyor: nedo perfectament sense.

—¡Ja ho crech, ja! Vosté es un peix que 's porta... l' oïl.

Y diuhen que al retirarse, l'arcalde Lluch tot desconsolat exclamava:

—¡Y qué poch considerat ha sigut ab mí l'arcalde Bosch! En un día tan senyalat per ell, ni tan sisquera m' ha convidat á dinar!

L' última comisió que va rebre D. Gabriel á l'arcaldia, signé la dels vigilants de nit.

Segons li digueren, l' objecte de la seva visita era felicitarlo per l' esperit de justícia que ha resplandit en tots els seus actes.

¡Bromistas!

Si l' anaren á visitar fou senzillament per cumplir ab els debers propis del seu càrrech. Anantse'n el Sr. Lluch á retiro, era molt just que 'ls vigilants l' acompanyessin.

Días enrera, en el Passeig de la Diputació un automóvil va matar á una pobra dona. Y va fugir rabent, furios, com si 'l dimoni l' impulsés, sense ni menos dir:—¡Ahí queda eso!

L' automóvil no tenia número, y per consegüent no estava registrat.

Acabava d' efectuar la seva primera sortida... Una sortida de proba. Y ja veuhen si pot donarse una proba més eloqüent del seu mérit, de la seva potencia atropelladora y de la seva rapidés inverosímil.

Si per alguna cosa 's fa precis descubrir al automóvil innumerat no es pera castigar als autors del homicidi, sino pera felicitar oficialment á la casa constructora.

A la qual se li podrá recomenar que vegi d' introduhir una reforma en els seus vehículs.

Podria dotarlos d' un aparato automátich que recullís els cadávres que anés fent, y que l' mateix automóvil els portés al cementiri á gran velocitat.

Sobre aquest punt me vé á la memoria una oportuna caricatura d' un periódich francés.

Un *chauffeur* y un senyor cambian el següent diálech:

—Fet y fet—diu el primer—millor que suprimir els automóviles, lo que convindria fora suprimir els transeunts.

—No n' hi ha pas necessitat—respon el senyor—d' aixó ja se 'n encarregan vostés.

Y donchs, Sr. Lluch—parlemne ara que ja no es arcalde—¿qué s' ha fet aquella famosa frase: ¡No se 'm arronsará l' llombrigo! que un día del passat febrer va pronunciar vosté en el despaig de l' arcaldia, davant de trescents vehins y propietaris del carrer de Balmes que anaren á demanarli justícia y amparo á fi de que, ja que la Empresa del ferrocarril de Sarriá verificava 'l cambi de tracció, suprimís de una vegada las tancas que obstruixen y malmeten aquell carrer y tragués las casillas que té establertes en alguns encreuaments?

¡Quina formalitat la de D. Gabriel! Prometre, va prometre molt. Per tres vegadas repetí la frase del *llombrigo*, assegurant que no cediria davant de la Empresa. Y en efecte, en els cinch mesos desde llavors transcorreguts lo únich que ha fet ha sigut favorir per tots els medis á la companyia del ferroca-

¡SEMPRE SALUDANT!

Ara un nou arcalde qu' entra, ara un que té de sorti... Pot dirse que 'ls pobres Xanxas se passen la vida així.

A L' ERA

—¿Tot aixó serà pa ab el temps, mestre?
—No, senyor: també 'n sortiran alguns llonguets.

rril y deixar á la estacada als pobres vehins, que may han pogut lograr que 's cumplís la paraula que l'arcalde va donalshi d'enviar á Madrid al secretari del Ajuntament, acompanyant á una comissió de vehins y propietaris pera donar al assumpto una solució satisfactoris.

El llombrigo va arronsárseli, precisament després d'haver conferenciat ab l'Empresa del ferrocarrill..

Y es lo que tothom se pregunta: ¿Qué dimoni devia dir la tal Empresa al inflexible Sr. Lluch, que tan inesperat efecte va produhirli?

L'arcalde Bosch no 's cansa de dir y repetir pública y privadament qu'ell no ha entrat á la Casa Gran pera fer política, que 'l seu intent se concreta á atendre lo millor que s'apiga á l'administració dels interessos comunals.

¿Han reparat una cosa? Que tots diuhen lo mateix quan hi entran, y tots fan lo contrari quan hi son.

La primera dificultat que trobará 'l nou arcalde pera realisar la seva aspiració, dat cas que sigui sincera, serà la pressió incessant qu'exerciran sobre d'ell els amichs polítichs que 'l han designat.

—Tu ets fill nostre—li dirán—Y un fill, si no vol passar plassa de deenaturalisat, no pot quedar malament ab el seu pare.

¿Y cóm s'ho arreglará D. Rómulo, pera deixar de complaure'ls sense renyirhi?

Un dels cap-pares de l'olla que més va contribuir á la designació del Sr. Bosch, deya l'altre día, y ho deya fent l'ullet maliciosament:

—Ja se'n poden riure dels pujos d'independencia

del arcalde nou. Digui lo que digni y fassi lo que fassi, tindré ab ell un *bosch* pera preparar las nostras emboscadas.

Un amich meu va emprendre días enrera un viatge pel ferrocarril de Sant Joan de las Abadesas.

Al entrar el tren á la Plana de Vich, plovia á bots y á barrals, á causa d'una tempestat que s'havia congriat en el Pirineu.

El cotxe tenia goteras y 'ls passatjers se mullavan qu'era un gust.

Y no 'n vulguin sentir més de renechs contra la companyia.

Fins que un d'ells, més filòsof que 'ls altres, digué:

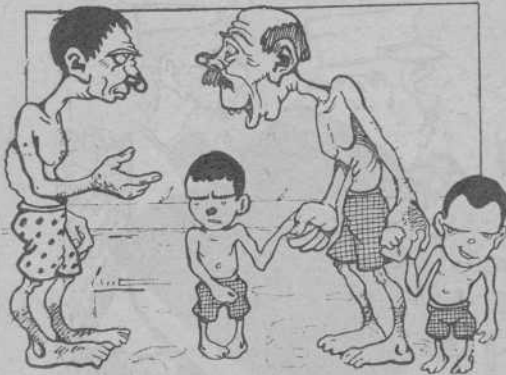
—Senyors: vostés se queixan per vici. En aquests temps de calors rigurosas ¿qué més poden desitjar que un cotxe com aquest ab dutxa gratuïta? En aquest punt hem de confessar que la Companyia del Nort s'ha colocat á la vanguardia dels adelantos.

El secretari del Ajuntament, Sr. Gómez del Castillo; l'oficial de Ingressos y Gastos, Sr. Corominas; l'assessor del Banch Hispano Colonial, Sr. Bertrán y Musitu, y 'l secretari del mateix Banch «continúan reunidos en el Hôtel de la Rabassada, *trabajando sin cesar* en la redacción del articulado del convenio referente á la Tesorería municipal.»

Aixís ho diu *El Noticiero*.

¡Ditxosos mil voltas els temps felissos qu'hem alcanesat, en que las qüestions més importantes relacionadas ab l'Administració del Municipi, se van á estudiar no en el recinte de una oficina, hont tot respira nyonya y displicencia, sino en el gabinet de

NOTAS COMICAS

—Son tan talossos aquests xicots, que portantne un a cada costat me sembla que nedo ab carbassas.

—Una mala noticia, ¿eh? Hi vist a la teva xata ab el Grabat.

—Ja ho sé; pero es per pocs dies...

una fonda, entre 'ls perfums incitants que 's desprenen de la cuyna del establiment!

No 's podrà dir que no s' ha fet tot lo necessari pera que l' articulad del conveni de Tresoreria surti ben nutrit!

Llegeixo:

«En Soria se inaugurarà pròximamente un monument dedicad a los héroes de Numancia!»

¡Pobres héroes!

¡Y que se n' ha tardat de sigles a pagárls'hi 'le a'rrassos!

El Doctor Pulido, en un banquet celebrat a Madrid, va dir:

—Al entrar en una població de Catalunya, no encontré quien entendiera el castellano.

Bé ¿y qué? ¿Per ventura al entrar en qualsevol de las poblacions de Castilla se trobaría ningú qu' entengués el catalá?

Y tan espanyola es una llengua com l' altra.

Pero 'l Doctor Pulido afegia:

—En cambio en Belgrado, en Hungría y en Tán ger me encontré con numerosos compatriotas que bendecían el nombre de España.

També 'n trobará a Catalunya. Sols que aquí 'l beneheixen en catalá. Y 'l benehiría tothom, ab molt limitadas excepcions, si l' idea de patria espanyola no 's fes servir per part de molts dels que més l' exaltan, com a un pretext de odiós exclusivisme y de incua explotació.

Els que tot ho voldrían uniformar pera millor dominarho son els engendradores del esperit separatista.

En una població francesa s' ha confiat a la resolució dels Tribunals de Justicia, una qüestió molt original.

Se tracta de un viudo que havent perdut a la seva esposa, y atribuhint la causa de la seva defunció al poch acert del metje, li feu erigir un panteó, grabant sobre mármo! y en el punt més visible del mateix la fatal última recepta, qu' en son concepte la portá a la sepultura.

Furiós el galeno presenta demanda als Tribunals, exigint que la recepta sigui retirada del fúnebre monument y reclamant del viudo una forta indemnizació en concepte de danys y perjudicis.

El viudo ha contestat que havent satisfet al metje l' import dels seus serveys, considera la recepta ben seva, creyentse autorisat pera fer d' ella l' us que tingui per convenient.

En mon pobre concepte 'l viudo, encare que perdi, guanyará.

Perque un dels derivatius més eficassos dels dolors, son els disgustos.

Xascarrillo de postres:

Entre gendre y sogra.

La sogra molt melosa:—¡Ay, fill meu! ¡Qué poch, qué poch te recordas de la teva mamá política!

El gendre ab molta ironía:—S' equivocó, donya Gertrudis. Cada vegada que agafó la navaja per afeytarme, no penso més qu' en vostel!

QUÈNTOS

S' encarregá un advocat de la defensa de un individu, acusat d' haver comés un assassinat, el qual li havia ofert recompensarlo espléndidament per tot quant fés en obsequi seu. Convensut l' advocat de la ignocencia del seu client, lográ un fallo absolutori de resultas del qual el detingut signé posat en llibertat.

Un cop al carrer se presentá a casa del seu defensor y li digué:

—No tinch un céntim, y per lo tant res li puch donar; pero li estich agrahidíssim, de manera que si hi ha algú que li fassi nosa, no te més que dirho y ¡zig! li tallo el coll com al altre.

Dos nuvis surten de la iglesia.

—¡Y qué n' estavas d' emocionada! — exclama 'l nuvi.—Casi no has tingut esma ni per dir «Sí, pare!»

—Es veritat. Estava molt afectada. Pero, no temis. Un' altra vegada ja ho diré més fort.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Barcelona
à la vista

MARAVILLA ARTÍSTICA FOTOGRAFICA

5.º CUADERNO

que consta de **16 vistas**, cada una de las cuales constituye un cuadro de la **Vida Barcelonesa.**

30 céntimos	Fuera de Barcelona 35 céntimos	30 céntimos
-------------	-----------------------------------	-------------

De venta los cuadernos 1.º, 2.º, 3.º, 4.º y 5.º

En prensa el 6.º cuaderno

Lopez Editor

ARTES INDUSTRIALES

DESDE EL CRISTIANISMO HASTA NUESTROS DIAS

POR H. GINER DE LOS RIOS

Un tomo, Ptas. 8

Oracions

PER

SANTIAGO RUSIÑOL

Ptas. 1

Biblioteca Económica **TRUBA**

CHAMFORT

CARACTERES Y ANÉCDOTAS

Un tomo, Ptas. 0'75

AUCELLS DE FANG

PER SANTIAGO RUSIÑOL

Edició de gran luxó — Preu: Ptas. 4

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuó ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EN REMULL

—¿La molesta la espuma?
—La del aygua si; ara, si fos de xampany...